

»Vstani, knez!« kliče močan glas. Knez plane iz sna, vidi opičji spačeni obraz in dvignjeno bodalo — razume, da je v smrtni nevarnosti, zavihti bodalo — pa je že sunil nekdo drugi opico v hrbet, zver se zruši, se duši in premetava.



»Kdo si ti, ki si me rešil pravočasno?« se čudi knez. »In kaj je napadlo mojo sicer tako krotko in zvesto tovarišico, da je dvignila bodalo name?«

Uzmovič pojasni:

»Jaz, svetli knez, sem tvoj modri sovražnik in opica je bila tvoja nespametna prijateljica. Prišel sem, da te okradem — in ravno v pravem času, da sem prestregel opiče bodalo. A tudi opica te je hotela rešiti po svoji pameti. Mravlje je hotela zabosti na tvojem vratu.«

»Pri Alahu!« se čudi knez. »Da je bila tako neumna?!«

»Opica je opica, svetli knez!« skomizgne Uzmovič. — »Kakor je narobe ravнала pri

mravljah, tako je tudi pri drugih. Tvoje ljudstvo mrmra, tvoji velikaši so užaljeni. Še je čas, da ustaviš svoj in svoje kneževine propad. Poslušaj poštene in modre može. Tudi moj davni ded je rešil nekaj svojega sultana. — Meni pa, svojemu hlapcu, dovoli, da izginem, preden pokličeš stražo.«

»Ne kličem straže, prijatelj,« je objel knez Uzmoviča. »Modre besede si govoril. Ostani pri meni in naj bo tvoje vse, kar je moje. Pomagaj mi, da popravim, kar sem zaslepljen zagrešil.«

»Predvsem,« se nasmehne Uzmovič, »bomo spravili zaklade v promet, da uredimo vse zaostale denarne zadeve in da bo imel vsak siromak dovolj kruha.«

Tako je ostal Uzmovič v Kašmirju, postal je prvi minister in zet knezov. V deželi se je širilo blagostanje in samo pripovedniki po javnih prostorih so še omenili včasih hudobne in neumne opice.

Fr. Š.

## Mlinarica

(Belokranjska)

Ob temnem potoku Obrhu, v senci visokih topolov je imel majhen mlin tihi in mirni mlinar Martin. V mlinu so ropotali trije kamni in drobili žitna zrna v prijetno dišečo, sladko moko. Ropot v mlinu so povečavale zlasti štiri stope, ki so luščile sivo proso v rumenkasto kašo.

Mlinar Martin je zelo dobro opravljal svoj posel ter mlel v splošno zadovoljnost vseh gospodinj.

Ker v času suše ni imel dovolj vode, je moral z mletvijo prenehati in nabirati vodo. Ob takih prilikah se je tej ali oni gospodinjki nekoliko zameril,

če ni bilo zmlato ob pravem času. To zamero pa je Martin potolažil pozneje z dobro mero, to je polnim mehom moke, in zopet je bilo vse v redu.

Ob deževnem vremenu pa je bilo dovolj vode in takrat je imel Martin poln mlin vreč, zlasti če na Kolpi zaradi povodnji niso mogli mleti. Ob takih prilikah navadno sam ni zmožel dela, zato mu je pomagala njegova zgovorna mati Bara.

Kdor je nujno rabil moko, je rad kar počakal v mlinu, prosil in pri-ganjal, da je bilo čimprej žito zmlato.

Mlinarica Bara pa ni mogla gledati človeka brez dela. Ženske je na-potila na vrt plet ali v kuhinjo krompir lupit ali perilo krpat, moške je pa prisilila drva sekati. Za vsakega je dobila opravilo.

Deževnega jesenskega dne je prinesel žito v mlin krepak fant, Bregarjev Janez, in prosil, da bi mu takoj zmleli, ker mati moko nujno rabi. Pristavil je, da bo kar počakal.

Mlinarica Bara mu je rekla: »Janez — tantol te odnesel — imela je na-vado to besedo pogosto staviti v govor — mi boš pa ta čas drv nasekal.«

Janeza ni bilo volja sekati drv in dati merico žita za mletje, zato se je izgovoril:

»Teta, nimam časa sekati, ker moram iti v Metliko h kovaču.«

»O, tantol te odnesel,« reče mlinarica, »če greš v Metliko, mi boš prinesel pa kifelce (rogljičke).« Iste je namreč zelo rada jedla.

In Janez je — hočeš, nočeš — moral iti v Metliko po rogljičke.

Krpe

## Psi — junaški reševalci

Iz Švice pelje preko planinskega sedla pot v Italijo. Včasih je bila zelo važna. Po njej je vdiral tudi Napoleon s svojo vojsko na zmagoslavne po-hode. Mnogi popotniki so potovali tod preko. Pot je polna nevarnosti, po-sebno v zimskih mesecih. Marsikak turist je na njej opešal, umrl onemogel od lakote, se izgubil, zmrznil ali izdihnil v viharju ali snežnem metežu, pa tudi plazovi so marsikoga pokopali pod svojo strašno težo. Časi se izpre-minjajo. Dandanes je tam izpeljana lepa, široka avtomobilska cesta, ki vodi mimo samostana preko sedla.

Menda so na vrhu gorskega sedla sezidali že stari Rimljani svetišče svojemu bogu Jupitru. Ob njem so postavili tudi zavetišče. Stoletja so zbri-sala te zidine. Leta 962. pa je postavil sredi kamnitih velikánov sv. Bernard Menthonski avguštinski samostan in cerkev. Konec prejšnjega stoletja so vse to prenovili in povečali. Dozidali so gostišče, ki zdaj lahko sprejme 30 ljudi, jim nudi zavetje, prenočišče in pomoč.

Pot vodi po samotni gorski puščavi. Ob poti so postavljena zaklonišča za morebitne onemogleže, ki se napotijo med te gorske velikane. Starodavni samostan, ki ždi ob znamenitem prelazu, je povsod znan, predvsem zaradi dobrodelnosti, ki jo izvršujejo tamkajšnji menihi že 250 let s svojimi orja-škimi psi, ki so dobili po samostanu ime bernardinci. Ti so že od mladega naučeni za reševanje na poti onemoglih potnikov, ki jim potem pomagajo dobri avguštinci. Poleg zavetišča jim nudijo tudi prenočišče, podpro pa jih tudi s hrano. Samostan leži 2470 m visoko in je večino leta obdan z visokim snegom, ki polzi z gorskih sten in grmi z vrhov v mogočnih, uničujočih plazovih. Pot je lepa in snega prosta le od majnika do oktobra. Ker je